

Valmistelija tonttipäällikkö Jukka Suhonen

Senaatti-kiinteistöt on helmikuussa 2024 lähestynyt Lempäälän kuntaa tiedustellen mahdollisuutta sijoittaa Pirkanmaan uusi vankila kunnan alueelle. Taustalla on hallitusohjelman mukainen tavoite ankaroida rangaistuksia ja varautua niiden vaikutuksiin. Vuosien 2026–2029 julkisen talouden suunnitelmassa on osoitettu lisärahoitusta oikeusministeriön hallinnonalalle, ja hallitus on linjannut, että Suomeen lisätään 400 uutta vankipaikkaa vuoteen 2033 mennessä.

Pirkanmaa on yksi Suomen nopeimmin kasvavista väestökeskittymistä, mutta alueella on tällä hetkellä vain rajallinen määrä vankipaikkoja. Akaan Kylmäkoskella sijaitsee suljettu vankila, jossa on noin 110 paikkaa, mikä ei riitä vastaamaan kasvaviin tarpeisiin. Uuden vankilan sijoittaminen Pirkanmaalle parantaa rikosseuraamusjärjestelmän toimivuutta ja vahvistaa alueen asemaa valtakunnallisessa palveluverkossa.

Hankkeella on merkittäviä myönteisiä vaikutuksia myös alueen elinvoimaan. Vankilan rakentaminen ja toiminta tuo Lempäälään uusia työpaikkoja rikosseuraamusalan ammattilaisille sekä tukipalveluiden tarjoajille. Lisäksi hanke lisää kunnan verotuloja ja vahvistaa paikallista yritystoimintaa esimerkiksi rakentamisen, huollon ja logistiikan osalta. Vankilan sijoittaminen Lempäälään tukee kunnan strategisia tavoitteita kasvun ja työllisyyden edistämiseksi sekä vahvistaa kunnan roolia Pirkanmaan keskeisenä toimijana myös julkisella sektorilla.

Senaatti-kiinteistöt on käynyt alustavia keskusteluja myös muiden Pirkanmaan kuntien kanssa. Lempäälän vahvuudet – keskeinen sijainti, erinomaiset liikenneyhteydet ja kehittyvä infrastruktuuri – tekevät kunnasta erityisen houkuttelevan vaihtoehdon hankkeen toteutuspaikaksi. Uuden vankilan rakentaminen on merkittävä investointi, joka vahvistaa alueen turvallisuutta ja tukee taloudellista kehitystä pitkällä aikavälillä.

Lempäälän kunnan esittämä kohdealue on arvioitu hankkeen kannalta parhaaksi vaihtoehdoksi. Tämän perusteella oikeusministeriö on 25.11.2025 tehnyt päätöksen uuden Pirkanmaan vankilan rakentamisesta Lempäälään. Hankkeen ensimmäisessä vaiheessa toteutetaan noin 100-paikkainen suljettu vankila, jonka kapasiteettia voidaan myöhemmin laajentaa noin 400 paikkaan. Rakennuskokonaisuuden laajuudeksi on arvioitu 35 000–45 000 kerrosneliömetriä, mikä tekee siitä merkittävän investoinnin alueelle.

Hakemus ja sijainti:

Senaatti-kiinteistöt on yhteistyössä Lempäälän kunnan kanssa selvittänyt vankilan sijaintivaihtoehtoja, ja Hulikankulman alue on todettu soveltuvimmaksi. Alue sijaitsee erinomaisten liikenneyhteyksien päässä Tampere-Helsinki –moottoritien läheisyydessä. Sijaintipaikan valintaan vaikuttivat myös suunnittelualueen pinta-ala, etäisyys Tampereen pääpoliisiasemalle ja Kylmäkosken vankilaan, arvioidut suunnittelu- ja aikatauluriskit, julkisen liikenteen saavutettavuus sekä maanomistus.

Senaatti hakee suunnitteluvarausta määräaloille kiinteistöistä KARVONEN 418-406-2-35 (n. 29 ha) ja HULIKANKULMA 418-406-2-335 (n. 10 ha) sekä esittää asemakaavoituksen käynnistämistä alueella. Hakemusalue on esitetty liitekartassa.

Suunnittelu ja kustannukset:

Kaavoitus toteutetaan tiiviissä yhteistyössä Senaatti-kiinteistöjen ja Lempäälän kunnan kesken, huomioiden erityisesti turvallisuusvaatimukset. Marjamäen yritysalueella on parhaillaan käynnissä yleiskaavan muutos. Asemakaavatyö käynnistetään hankkeen suunnittelun kanssa samanaikaisesti. Senaatti sitoutuu maksamaan kaavoituksesta aiheutuvat kustannukset sekä vastaamaan tarvittavista selvityksistä ja suunnitelmista. Kunta toimii selvitysten tilaajana ja valvojana.

Suunnitteluvaraus sopimuksen keskeiset ehdot:

- Varaus voimassa 31.12.2030 saakka, jatkosta voidaan sopia erikseen.
- Senaatti voi tehdä alueella hanketta valmistelevia toimenpiteitä (esim. maaperätutkimukset).
- Varausmaksu 50 000 €, joka hyvitetään kauppahinnassa, mikäli alue siirtyy Senaatin omistukseen.

Tavoitteet ja aikataulu:

- Asemakaava pyritään hyväksymään viimeistään vuoden 2027 loppuun mennessä.
- Kiinteistökaupan neuvottelut käynnistetään asemakaavaehdotuksen nähtävilläolon jälkeen kunnan hinnoitteluperiaatteiden mukaisesti.
- Hankkeen kokonaislaajuus asemakaavan toteutuessa on noin 35 000–50 000 k-m².
- Tavoiteaikataulu:
 - Hankesuunnittelu 2026-2027
 - Suunnittelu ja rakentaminen 2028-2032
 - Hankkeen rahoitus- ja toteutuspäätökset ja tonttikauppa 2028
 - Ensimmäisen vaiheen käyttöönotto 2032

Sopimuksen voimaantulo ja päättyminen:

Sopimus tulee voimaan, kun kunnanhallituksen hyväksymispäätös on lainvoimainen ja osapuolet ovat allekirjoittaneet sopimuksen. Sopimus päättyy, kun asemakaava on saanut lainvoiman ja Senaatti on hankkinut alueen omistukseensa tai viimeistään 31.12.2030, ellei jatkosta sovita erikseen.

Ennakkovaikutusten arviointi

Kuntastrategian toteuttaminen

Vankilahanke tukee Lempäälän kuntastrategiaa monin tavoin. Kunta tarjoaa monipuolisia sijoittumispaikkoja ja toimitiloja, sen maapolitiikka on hallittua ja mahdollistavaa, kaavoitus pitkäjänteistä ja suunnitteluprosessit sujuvia. Nyt käynnistytävä hanke on erinomainen esimerkki näistä vahvuuksista. Sen myötä hyödynnämme Lempäälän keskeistä sijaintia ja erinomaisia kulkuyhteyksiä sekä vahvistamme kunnan strategista tavoitetta nostaa työpaikkaomavaraisuutta entistä korkeammalle tasolle.

Yritykset ja työllisyys

Vankilan toteutuminen lisää alueen palveluiden kysyntää ja tuo positiivisia työllisyysvaikutuksia (rakentaminen, ylläpito, palvelut). Hanke valmistuessaan työllistää jo heti alkuvaiheessa suoraan n.100 henkilöä ja toisen vaiheen jälkeen jopa 400.

Taloudelliset vaikutukset:

Kaavoituksesta aiheutuvat kustannukset katetaan Senaatti-kiinteistöjen toimesta, joten kunnalle ei synny taloudellista riskiä kaavoitusvaiheessa. Varausmaksu tuo kunnalle tuloa, ja hankkeen toteutuessa kiinteistökauppa lisää kunnan tontinmyyntituloja merkittävästi.

Sosiaaliset vaikutukset kuntalaisiin

Vankilan sijoittuminen herättää ymmärrettävästi huolta turvallisuudesta ja kunnan imagostakin. Muilta vankilapaikkakunnilta saadun tiedon pohjalta voidaan kuitenkin todeta, että oikea-aikaisella, aktiivisella viestinnällä ja vuorovaikutuksella voidaan pelkoja ja ennakkoluuloja hallita. Hanke vahvistaa kunnan asemaa Pirkanmaan palvelu- ja hallintokeskuksena ja huolet turvallisuuden ja kunnan imagon kannalta on mahdollisuus kääntää positiiviseksi voimavaraksi.

Lapset

Ei vaikutusta nykytilanteeseen

Ympäristövaikutukset

Rakentaminen lisää ympäristökuormitusta, mutta vaikutukset hallitaan kaavoituksen ja selvitysten avulla. Seutukunnallisesti vankila sijoittuu hyvien liikenneyhteyksien ääreen ja sijoittumisen yksi ratkaiseva tekijä oli juuri läheinen sijainti Tampereen uuteen pääpoliisiasemaan nähden.

Henkilöstövaikutukset

Hanke vie alkuvaiheessa maankäytön ja kaavoituksen sekä tontti- ja mittauspalveluiden resursseja, mutta ei muutoin suuria henkilöstövaikutuksia.

Liitteet: Suunnitteluvaraussopimusluonnos ja sijaintikartta
Suunnitteluvaraushakemus ja esitys kaavoituksen
käynnistämisestä / Senaatti-kiinteistöt

Toimivalta: Hallintosäännön 5. luvun 1§:n mukaan kunnanhallitus päättää kiinteän omaisuuden ostamisesta ja myymisestä, ellei hallintosäännössä ole muuta määrätty.

Lisätietoja: tonttipäällikkö Jukka Suhonen, puh. 050 3833 778, sähköpostit ovat muotoa etunimi.sukunimi@lempaala.fi

Esittelijä

Kunnanjohtaja

Päätösehdotus

Kunnanhallitus päättää hyväksyä liitteenä olevan suunnitteluvaraussopimuksen mukaisen alueen, määräalat kiinteistöistä KARVONEN 418-406-2-35 sekä HULIKANKULMA 418-406-2-335, yht. n. 39 ha, varaamisen Senaatti-kiinteistöille Pirkanmaan vankila -hanketta varten liitteenä olevan suunnitteluvaraussopimuksen mukaisesti sekä antaa tonttipäällikölle oikeudet sopimuksen allekirjoittamiseen.

Päätös

Kunnanhallitus päätti hyväksyä liitteenä olevan suunnitteluvaraussopimuksen mukaisen alueen, määräalat kiinteistöistä

KARVONEN 418-406-2-35 sekä HULIKANKULMA 418-406-2-335, yht. n. 39 ha, varaamisen Senaatti-kiinteistöille Pirkanmaan vankila -hanketta varten liitteenä olevan suunnitteluvaraus sopimuksen mukaisesti sekä antaa tonttipäällikölle oikeudet sopimuksen allekirjoittamiseen.

Otteet

Senaatti-kiinteistöt

Tiedoksi

yhdyskuntajohtaja, kaavoituspäällikkö, tonttipäällikkö